

“Cada cop resta menys temps per perfilar un sistema que al 2010 ha de funcionar –per tant, que s’ha d’implantar quatre o cinc anys abans– i que implica canvis importants en la manera de treballar de professors i alumnes. L’adaptació de les universitats és vital per al seu futur en una Europa ampliada als països de l’Est”

La convergència europea a àmbit universitari arribarà vuit anys més tard que la unió econòmica i no es farà amb el mateix criteri homogeneïtzador. Serà una transició molt més flexible que permetrà als estats triar models diferents dins d’uns criteris amplis. Les línies bàsiques, fixades en la *Declaració de Bolonya*, són “adoptar un sistema de titulacions comprensible i comparable” que permeta la mobilitat dels graduats. Aquest sistema ha d’estar basat en dos nivells: un primer, pertinent per al mercat de treball europeu, i un segon que “ha de conduir a titulacions de postgrau, del tipus màster i/o doctorat”. A partir d’aquests eixos, el Ministeri d’Educació, Cultura i Esport va fer públic, el dimecres 12 de febrer, un document marc, “La integració del sistema universitari espanyol en l’espai europeu d’ensenyament superior”, que concreta un poc les preferències del Govern espanyol. El Ministeri de Pilar del Castillo vol que el nou sistema universitari tinga un títol bàsic de grau i un segon de postgrau; que el crèdit europeu valore el treball de l’estudiant i no les hores de classe del professor, i que les universitats expedesquen també el “suplement europeu”, un certificat que explicarà les matèries que s’han estudiat i l’expedient acadèmic del titulat.

Les incògnites de Bolonya

S’obren ara diverses incògnites. D’una banda, s’inicia un debat que portarà cua sobre el títol bàsic i el de postgrau. Partint d’una cosa segura (un any equival a seixanta crèdits), les opcions són dues: un graduat (o un altre nom, ja que això no està fixat) de tres anys i una llicenciatura de dos més o una llicenciatura de quatre. Després vindrien els postgraus d’un o dos anys. De moment, l’executiu Aznar s’ha mostrat més favorable a l’opció de llicenciats de quatre anys. En aquest punt coincideix amb el grup de treball “espai europeu” de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE). Aquesta decisió variarà molt l’actual panorama universitari, ja que significarà la desaparició de moltes diplomatures i enginyeries tècniques, cosa que afecta molts més actors, a banda dels universitaris: què en pensen, per exemple, els col·legis d’arquitectes i enginyers, ara estrictament dividits en tècnics i superiors?

D’altra banda, la concepció del crèdit europeu s’acosta més a la manera de treballar que propugnava la LOGSE que no a la que s’ha imposat amb la reforma de la llei de qualitat. Això vol dir que els sistemes d’ensenyament primari i secundari tenen una filosofia, i l’ensenyament superior, la contrària.

Haguera estat més lògic que aquest text i el seu desenvolupament legal haguera acompanyat la llei orgànica d’universitats (LOU) –o que n’haguera format part–, aprovada l’any passat. Cada vegada queda menys temps per perfilar un sistema que al 2010 ha de funcionar –per tant, que s’ha d’implantar quatre o cinc anys abans– i que implica canvis importants en la manera de treballar de professors i alumnes. L’adaptació de les universitats és vital per al seu futur, tenint en compte que l’ampliació de la Unió Europea donarà entrada a un bon nombre d’universitats i universitaris molt preparats per competir.

Coordinació: Àlex Millan.

Assessors editorials: Josep Enric Llebot, Juli Peretó, Jaume Sureda.

Col·laboradors: Sergi Alonso, Miquel Barceló, Amanda Gascó, Gervasi Herranz, Andrés Moya i Francesc Sagués.